

Өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы тәуекел дәрежесінің бағалау өлшемшарттарын және тексеру парақтарын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Сауда және интеграция министрінің 2022 жылғы 14 наурыздағы № 139-НҚ және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 15 наурыздағы № 24 бірлескен бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 18 наурызда № 27172 болып тіркелді.

Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің 141-бабының 5 және 6-тармақтарына және 143-бабының 1-тармағына сәйкес **БҰЙЫРАМЫЗ:**

Ескерту. Кіріспе жаңа редакцияда - ҚР Сауда және интеграция министрінің м.а. 30.12.2022 № 518-НҚ және ҚР Ұлттық экономика министрінің 30.12.2022 № 142 (01.01.2023 бастап қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.

1. Бекітілсін:

1) осы бірлескен бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы бақылау субъектілерін (объектілерін) іріктеу үшін тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттары;

2) осы бірлескен бұйрыққа 2-қосымшаға сәйкес өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік бақылау аясында тексеру парағы.

2. Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің Техникалық реттеу және метрология комитеті заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бірлескен бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бірлескен бұйрықты Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің интернет –ресурсында орналастыруды қамтамасыз етсін.

3. Осы бірлескен бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының сауда және интеграция, ұлттық экономика вице-министрлеріне жүктелсін.

4. Осы бірлескен бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрі

_____ А. Куантыров

Қазақстан Республикасы
Премьер-Министрінің орынбасары -
Сауда және интеграция министрі

_____ Б. Сұлтанов

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрінің
2022 жылғы 15 наурыздағы
№ 24 мен
Қазақстан Республикасы
Премьер-Министрінің
орынбасары - Сауда және
интеграция министрі
2022 жылғы 14 наурыздағы
№ 139-НҚ бірлескен бұйрығына
1-қосымша

Өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы бақылау субъектілерін (объектілерін) іріктеу үшін тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттары

Ескерту. 1-қосымша жаңа редакцияда - ҚР Сауда және интеграция министрінің м.а. 30.12.2022 № 518-НҚ және ҚР Ұлттық экономика министрінің 30.12.2022 № 142 (01.01.2023 бастап қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы бақылау субъектілерін (объектілерін) іріктеу үшін тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттары (бұдан әрі – өлшемшарттар) Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексінің (бұдан әрі – Кодекс) 141-бабының 5 және 6-тармақтарына және 143-бабының 1-тармағына және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің міндетін атқарушының 2022 жылғы 22 маусымдағы № 48 бұйрығымен бекітілген реттеуші мемлекеттік органдардың тәуекелдерді бағалау және басқару жүйесін және тексеру парақтарының нысандарын қалыптастыру қағидаларымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 28577 болып тіркелген) сәйкес әзірленді.

2. Осы Өлшемшарттарда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

- 1) балл – тәуекелді есептеудің сандық өлшемі;
- 2) деректерді қалыпқа келтіру – әртүрлі шкалаларда өлшенген мәндерді шартты түрде жалпы шкалаға келтіруді көздейтін статистикалық рәсім;
- 3) елеусіз бұзушылықтар – елеулі және өрескел бұзушылықтарға жатпайтын, Қазақстан Республикасының өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы талаптарының бұзылуы;
- 4) елеулі бұзушылықтар - адамның өміріне, денсаулығына зиян келтіруге алғышарттар жасайтын және жеке және заңды тұлғалардың, мемлекеттің заңды мүдделерін қозғайтын Қазақстан Республикасының өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы заңнамасы талаптарының бұзылуы;

5) өрескел бұзушылықтар – адамның өміріне, денсаулығына тікелей зиян келтіруге әкеп соғатын және жеке және заңды тұлғалардың, мемлекеттің заңды мүдделерін қозғайтын өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасы талаптарының бұзылуы;

6) өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы бақылау субъектілері – Қазақстан Республикасының аумағында өлшем бірлігін қамтамасыз етуге байланысты қызметті жүзеге асыратын жеке немесе заңды тұлғалар;

7) өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы тәуекел – бақылау субъектісі қызметінің нәтижесінде оның салдарының ауырлық дәрежесін ескере отырып, адамның өміріне немесе денсаулығына, жеке және заңды тұлғалардың заңды мүдделеріне, мемлекеттің мүліктік мүдделеріне зиян келтіру ықтималдығы;

8) тексеру парағы – бақылау субъектілерінің (объектілерінің) қызметіне қойылатын, оларды сақтамау адамның өмірі мен денсаулығына, жеке және заңды тұлғалардың, мемлекеттің заңды мүдделеріне қатер төндіруге әкеп соғатын талаптардың тізбесі;

9) тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттары – бақылау субъектісінің тікелей қызметіне, салалық даму ерекшеліктеріне және осы дамуға ықпал ететін, бақылау субъектілерін (объектілерін) тәуекелдің әртүрлі дәрежелеріне жатқызуға мүмкіндік беретін факторларға байланысты сандық және сапалық көрсеткіштердің жиынтығы;

10) тәуекел дәрежесін бағалаудың объективті өлшемшарттары (бұдан әрі – объективті өлшемшарттар) – өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы тәуекел дәрежесіне қарай бақылау субъектілерін (объектілерін) іріктеу үшін пайдаланылатын және бақылаудың жеке субъектісіне (объектісіне) тікелей байланысты емес тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттары;

11) тәуекел дәрежесін бағалаудың субъективті өлшемшарттары (бұдан әрі – субъективті өлшемшарттар) – нақты бақылау субъектісі (объектісі) қызметінің нәтижелеріне қарай бақылау субъектілерінің (объектілерінің) командасы үшін қолданылатын тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттары;

12) тәуекелдерді бағалау және басқару жүйесі – өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы тәуекелдің жол берілетін деңгейін қамтамасыз ететін, кәсіпкерлік еркіндігін шектеудің ең аз ықтимал дәрежесі мақсатында бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылауды кейіннен жүзеге асыру үшін бақылау субъектілерін (объектілерін) тәуекел дәрежелері бойынша бөлу жолдарының қолайсыз факторларының туындау ықтималдығын азайтуға бағытталған басқарушылық шешімдерді қабылдау процесі қызметтің тиісті салаларында, сондай-ақ нақты бақылау субъектісі (объектісі) үшін тәуекел деңгейіне енгізілген өзгерістерді және (немесе) осындай бақылау және бақылау субъектісін (объектісін) бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылаудан босатуды жүзеге асыру;

13) іріктеме жиынтығы (іріктеме) – Кодекстің 143-бабының 2-тармағына сәйкес бақылау субъектілерінің (объектілерінің) біртекті тобына жататын бағаланатын субъектілердің (объектілердің) тізбесі.

Ескерту. 2-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Премьер-Министрі орынбасарының - Сауда және интеграция министрінің 13.06.2023 № 225-НҚ және ҚР Ұлттық экономика министрінің 13.06.2023 № 110 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.

3. Бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау үшін өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттары объективті және субъективті өлшемшарттар арқылы қалыптастырылады.

2-тарау. Объективті өлшемшарттар

4. Объективті өлшемшарттарды анықтау тәуекелді анықтау арқылы жүзеге асырылады.

5. Тәуекелді айқындау мынадай өлшемшарттардың бірін ескере отырып, мемлекеттік бақылау жүзеге асырылатын саланың ерекшелігіне байланысты жүзеге асырылады:

1) объектінің қауіптілік (күрделілік) деңгейі;

2) реттелетін салаға (облысқа) ықтимал теріс салдарлардың, зиянның ауырлық ауқымы;

3) Жеке және заңды тұлғалардың, мемлекеттің заңды мүдделері үшін қолайсыз оқиғаның туындау мүмкіндігі.

6. Барлық ықтимал тәуекелдерге талдау жүргізілгеннен кейін бақылау субъектілері (объектілері) тәуекелдің үш дәрежесіне (жоғары, орташа және төмен) бөлінеді.

Өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласында объективті өлшемшарттар бойынша тәуекелдің жоғары дәрежесіне мемлекеттік реттеуге және нормативтік құқықтық актілерге жататын өлшем тізбелерінде белгіленген өлшем құралдарын, өлшемдерді орындау әдістемелерін қолдануға байланысты қызмет түрлерін жүзеге асыратын бақылау субъектілері (объектілері) жатады.

Тәуекелдің орташа дәрежесіне қарай – дайындаушы немесе сатушы буып-түйюде буып-түйілген өнімнің, сондай-ақ оны өткізу кезінде буып-түйілген өнімнің және сауда операцияларын жасау кезінде иеліктен шығарылатын өнімнің санының сәйкестігін белгілей отырып, қызметке байланысты бақылау субъектілері (объектілері).

Тәуекелдің төмен дәрежесіне – стандартты үлгілерді, аттестатталған қоспаларды, салыстырып тексеру газ қоспаларын өндіруді жүзеге асыратын субъектілер.

7. Жоғары немесе орташа тәуекел дәрежесіне жатқызылған бақылау субъектісінің (объектілерінің) қатынастарында бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы

профилактикалық бақылау, Бақылау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылау және жоспардан тыс тексеру жүргізіледі.

Тәуекелдің төмен дәрежесіне жатқызылған бақылау субъектілеріне (объектілеріне) қатысты бақылау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылау және жоспардан тыс тексеру жүргізіледі.

3-тарау. Субъективті өлшемшарттар

8. Субъективті өлшемшарттарды айқындау мынадай кезеңдерді қолдана отырып жүзеге асырылады:

- 1) деректер базасын қалыптастыру және ақпарат жинау;
- 2) ақпаратты талдау және тәуекелдерді бағалау.

9. Тәуекел дәрежесін бағалау үшін келесі ақпарат көздері пайдаланылады:

1) бақылау субъектісіне (объектісіне) бармай-ақ профилактикалық бақылау нәтижелері (субъектіге (объектіге) бармай-ақ профилактикалық бақылау қорытындылары бойынша берілген қорытынды құжаттар);

2) бақылау субъектілеріне (объектілеріне) барумен алдыңғы тексерулер мен профилактикалық бақылаудың нәтижелері.

Қолда бар ақпарат көздерінің негізінде өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік бақылау органы бағалауға жататын субъективті өлшемшарттарды қалыптастырады.

Субъективті өлшемшарттарды талдау және бағалау бақылау субъектісіне (объектісіне) қатысты барынша ықтимал тәуекелі бар бақылау субъектісіне (объектісіне) профилактикалық бақылау жүргізуді шоғырландыруға мүмкіндік береді.

Бұл ретте, талдау және бағалау кезінде бақылаудың нақты субъектісіне (объектісіне) қатысты бұрын ескерілген және пайдаланылған субъективті өлшемшарттардың деректері не Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес талап қою мерзімі өткен деректер қолданылмайды.

Өткен профилактикалық бақылаудың қорытындылары бойынша берілген бұзушылықтарды толық көлемде жойған бақылау субъектілеріне қатысты кезекті мемлекеттік бақылау кезеңіне тізімдерді қалыптастыру барысында оларды енгізуге жол берілмейді.

Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Премьер-Министрі орынбасарының - Сауда және интеграция министрінің 13.06.2023 № 225-НҚ және ҚР Ұлттық экономика министрінің 13.06.2023 № 110 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.

10. Өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы бұзушылықтардың маңыздылық дәрежесі бойынша бөле отырып, субъективті өлшемшарттар осы Өлшемшарттарға 1-қосымшада келтірілген.

Салалық тәуекелдерді айқындау үшін ақпарат көздері бойынша тәуекел дәрежесін бағалаудың субъективті өлшемшарттары осы Өлшемшарттарға 2-қосымшада келтірілген.

Ескерту. 10-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Премьер-Министрі орынбасарының - Сауда және интеграция министрінің 13.06.2023 № 225-НҚ және ҚР Ұлттық экономика министрінің 13.06.2023 № 110 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.

11. Субъективті өлшемшарттар бойынша тәуекел дәрежесінің жалпы көрсеткішін есептеу тәртібіне сәйкес қолданылатын ақпарат көздерінің басымдығына сүйене отырып, 0-ден 100-ге дейінгі шәкіл бойынша субъективті өлшемшарттар бойынша тәуекел дәрежесінің жалпы көрсеткіші есептеледі.

Тәуекел дәрежесінің көрсеткіштері бойынша бақылау субъектісі (объектісі):

1) тәуекелдің жоғары дәрежесіне – тәуекел дәрежесінің көрсеткіші 71-ден 100-ге дейін қоса алғанда;

2) тәуекел дәрежесінің көрсеткіші 31 – ден 70-ке дейін қоса алғанда-тәуекел дәрежесінің орташа дәрежесіне;

3) тәуекел дәрежесінің көрсеткіші 0 – ден 30-қа дейін қоса алғанда-төмен тәуекел дәрежесіне дейін.

12. Бір өрескел бұзушылық анықталған кезде бақылау субъектісіне тәуекел дәрежесінің 100 көрсеткіші теңестіріледі және оған қатысты бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау жүргізіледі.

Өрескел бұзушылықтар анықталмаған кезде тәуекел дәрежесінің көрсеткішін анықтау елеулі және болмашы дәрежедегі бұзушылықтар бойынша жиынтық көрсеткішпен есептеледі.

Елеулі бұзушылықтардың көрсеткішін айқындау кезінде 0,7 коэффициенті қолданылады және осы көрсеткіш мынадай формула бойынша есептеледі:

$$SP_3 = (SP_2 \times 100 / SP_1) \times 0,7$$

SP_3 - елеулі бұзушылықтардың көрсеткіші;

SP_1 - елеулі бұзушылықтардың талап етілетін саны;

SP_2 - анықталған елеулі бұзушылықтардың саны;

Елеусіз бұзушылықтардың көрсеткішін айқындау кезінде 0,3 коэффициенті қолданылады және осы көрсеткіш мынадай формула бойынша есептеледі:

$$SP_n = (SP_2 \times 100 / SP_1) \times 0,3,$$

SP_n - елеусіз бұзушылықтардың көрсеткіші;

SP_1 - елеусіз бұзушылықтардың талап етілетін саны;

SP_2 - анықталған елеусіз бұзушылықтардың саны;

Тәуекел дәрежесінің жалпы көрсеткіші (SP) 0-ден 100-ге дейінгі шкала бойынша есептеледі және мынадай формула бойынша елеулі және елеусіз бұзушылықтар көрсеткіштерін қосу жолымен айқындалады:

$$SP = SP_3 + SP_H,$$

SP-тәуекел дәрежесінің жалпы көрсеткіші;

SP₃ - елеулі бұзушылықтардың көрсеткіші;

SP_H - елеусіз бұзушылықтардың көрсеткіші.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

12-1-тармақтың бірінші бөлігі жаңа редакцияда көзделген - ҚР Сауда және интеграция министрінің м.а. 03.04.2026 № 158-НҚ және ҚР Ұлттық экономика министрінің м.а. 03.04.2026 № 23 (12.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.

12-1. Ақпараттық жүйелерді пайдалана отырып, тәуекелдерді бағалау жүйесін қалыптастыру кезінде субъективті өлшемшарттар бойынша тәуекел дәрежесінің көрсеткішін, сондай-ақ тәуекел дәрежесінің көрсеткіштерін есептеу осы Өлшемшарттарға 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша субъективті өлшемшарттар тізбесіне сәйкес жүзеге асырылады.

Субъективті өлшемшарттар бойынша тәуекел дәрежесінің көрсеткішін есептеу (R) алдыңғы тексерулер мен бақылау және қадағалау субъектілеріне (объектілеріне) (SP) бару арқылы профилактикалық бақылау нәтижелері бойынша бұзушылықтар бойынша және субъективті өлшемшарттар бойынша тәуекел дәрежесінің көрсеткішін (SC) тәуекел дәрежесінің көрсеткішін және кейіннен деректер мәндерін 0-ден бастап 100 ұпайға дейін қорытындылау жолымен автоматтандырылған режимде жүзеге асырылады.

$$R_{арал} = SP + SC, \text{ мұнда}$$

R_{арал} – субъективті өлшемшарттар бойынша тәуекел дәрежесінің аралық көрсеткіші,

SP – бұзушылықтар бойынша тәуекел дәрежесінің көрсеткіші,

SC – субъективті өлшемшарттар бойынша тәуекел дәрежесінің көрсеткіші.

Есеп мемлекеттік бақылау мен қадағалаудың әрбір саласының бақылау субъектілерінің (объектілерінің) біртекті тобының әрбір бақылау субъектісі (объектісі) бойынша жүргізіледі. Бұл ретте, мемлекеттік бақылау бір саласының бақылау субъектілерінің (объектілерінің) біртекті тобына жататын бағаланатын бақылау субъектілерінің (объектілерінің) тізбесі деректерді кейіннен қалыпқа келтіру үшін іріктемелі жиынтықты (іріктемені) құрайды.

Субъективті өлшемшарттар бойынша тәуекел дәрежесінің көрсеткішін есептеу 0 ден 100 балға дейінгі шкала бойынша жүргізіледі және мынадай формула бойынша жүзеге асырылады:

$$SC = \sum_{i=1}^n x_i * w_i, \text{ мұнда}$$

X_i – субъективті өлшемшарт көрсеткіші,

W_i – субъективті өлшемшарт көрсеткішінің үлес салмағы,

n – көрсеткіштер саны.

Субъективті өлшемшарттар бойынша тәуекел дәрежесі көрсеткішінің алынған мәні субъективті критерийлер бойынша тәуекел дәрежесі көрсеткішінің есебіне енгізіледі.

Субъектілер (объектілер) бойынша есептелген көрсеткіштер 0-ден 100 балға дейінгі диапазонға қалыпқа келтіріледі. Деректерді қалыпқа келтіру әрбір іріктемелі жиынтық (іріктеме) бойынша мынадай формуланы пайдалана отырып жүзеге асырылады:

$$R = \frac{R_{\text{пром}} - R_{\text{min}}}{R_{\text{max}} - R_{\text{min}}},$$

R – жеке бақылау субъектісінің (объектісінің) субъективті өлшемшарттары бойынша тәуекел дәрежесінің көрсеткіші (қорытынды),

R_{max} – бір іріктемелі жиынтыққа (іріктемеге) кіретін субъектілер (объектілер) бойынша субъективті өлшемшарттар бойынша тәуекел дәрежесі шкаласы бойынша ең жоғары ықтимал мән (шкаланың жоғарғы шекарасы),

R_{min} – бір іріктемелі жиынтыққа (іріктемеге) кіретін субъектілер (объектілер) бойынша субъективті өлшемшарттар бойынша тәуекел дәрежесі шкаласы бойынша мүмкін болатын ең төменгі мән (шкаланың төменгі шекарасы),

$R_{\text{арал}}$ - субъективті өлшемшарттар бойынша тәуекел дәрежесінің аралық көрсеткіші.

Ескерту. Өлшемшарттар 12-1-тармақпен толықтырылды - ҚР Премьер-Министрі орынбасарының - Сауда және интеграция министрінің 13.06.2023 № 225-НҚ және ҚР Ұлттық экономика министрінің 13.06.2023 № 110 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.

4-тарау. Тәуекелдерді басқару

13. Бақылаудың адал субъектілерін көтермелеу және бақылауды бұзушыларға шоғырландыру қағидатын іске асыру мақсатында бақылау субъектілері (объектілері) субъективті өлшемшарттарды қолдану арқылы өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік бақылау органның тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарымен айқындалатын кезеңге бақылау субъектісіне (объектісіне), профилактикалық бақылау жүргізуден босатылады.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

14-тармақтың бірінші абзацы жаңа редакцияда көзделген - ҚР Сауда және интеграция министрінің м.а. 03.04.2026 № 158-НҚ және ҚР Ұлттық экономика

министрінің м.а. 03.04.2026 № 23 (12.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.

14. Бақылау субъектілері (объектілері) тәуекел дәрежесі жоғары ақпараттық жүйені қолдана отырып, тәуекелдің орташа дәрежесіне немесе тәуекелдің орташа дәрежесінен бақылау субъектілері қызметінің тиісті салаларында тәуекелдің төмен дәрежесіне ауыстырылады:

1) егер мұндай субъектілер Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жағдайларда және тәртіппен үшінші тұлғалар алдында азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру шарттарын жасасса;

2) егер Қазақстан Республикасының заңдарында және өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік бақылау органның тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарында бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылаудан босату жағдайлары айқындалса;

3) Егер субъектілер өзін-өзі реттейтін ұйым қызметінің нәтижелерін тану туралы келісім жасалған "өзін-өзі реттеу туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес ерікті мүшелікке (қатысуға) негізделген өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшелері болып табылса.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

15-тармақ жаңа редакцияда көзделген - ҚР Сауда және интеграция министрінің м.а. 03.04.2026 № 158-НҚ және ҚР Ұлттық экономика министрінің м.а. 03.04.2026 № 23 (12.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.

15. Мемлекеттік органдардың тәуекелдерді бағалау және басқару жүйесі бақылау субъектілерін (объектілерін) тәуекелдің нақты дәрежелеріне жатқызатын және бақылау іс-шараларын жүргізу тізімдерін қалыптастыратын Ақпараттық жүйелерді пайдалана отырып жүргізіледі, сондай-ақ мемлекеттік статистикаға, ведомстволық статистикалық байқау қорытындыларына, сондай-ақ ақпараттық құралдарға негізделеді.

Тәуекелдерді бағалау мен басқарудың ақпараттық жүйесі болмаған кезде бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау жүзеге асырылатын бақылау субъектілері (объектілері) санының ең төменгі жол берілетін шегі белгілі бір саладағы осындай бақылау субъектілері жалпы санының бес пайызынан аспауға тиіс мемлекеттік бақылау.

Өлшем бірлігін қамтамасыз
ету саласындағы бақылау
субъектілерін (объектілерін)
іріктеу үшін тәуекел дәрежесін
бағалау өлшемшарттарына
1-қосымша

Барып профилактикалық бақылау және жоспардан тыс тексерулер жүргізу кезінде өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы бақылау субъектілеріне (объектілеріне) қойылатын талаптардың бұзылу дәрежесі

Ескерту. 1-қосымша жаңа редакцияда - ҚР Премьер-Министрі орынбасарының - Сауда және интеграция министрінің 13.06.2023 № 225-НҚ және ҚР Ұлттық экономика министрінің 13.06.2023 № 110 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.

№	Субъективті өлшемшарттар	Бұзушылық дәрежесі
1.	Айналысқа шығарар алдында, жөндеуден кейін, пайдалану кезеңінде салыстырып тексеру таңбасының куәландырылған бедерімен өлшем құралдарын салыстырып тексерудің болуы	өрескел
2.	Метрологиялық аттестатталған және өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізілімінде тіркелген өлшеулер кезінде қолданылатын өлшеулерді орындау әдістемелерінің болуы	өрескел
3.	Белгіленген үлгідегі өлшеу құралдарының типін бекіту туралы сертификаттың болуы	өрескел
4.	Айналысқа бір данада шығарылатын өлшем құралдары үшін қолданылу мерзімі оны беру кезінде белгіленетін белгіленген үлгідегі өлшем құралдарын метрологиялық аттестаттау туралы сертификаттың болуы	өрескел
5.	Шама бірліктерінің эталондарын калибрлеудің, шама бірліктерінің мөлшерлерін шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарынан беру үшін өлшем құралдарын салыстырып тексерудің немесе калибрлеудің, ал Қазақстан Республикасында шама бірліктерінің мемлекеттік эталондары болмаған жағдайда – баламалылық дәрежесі Халықаралық өлшемдер мен салмақтар бюросының негізгі салғастыруларының дереккөзінде расталған басқа мемлекеттердің шама бірліктерінің ұлттық эталондарынан болуы	өрескел
6.	Шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарын халықаралық өлшем және салмақ бюросының шама бірліктерінің эталондарымен және басқа мемлекеттердің шама бірліктерінің ұлттық	өрескел

	эталондарымен салыстырудың болуы	
7.	Белгіленген дәлдікпен олардың параметрлерін бағалау мақсатында, сондай-ақ есепке алу операцияларын жүргізу үшін зерттеу объектілерін сынау кезінде өлшемдерді орындаудың қолданылатын әдістемелерінің болуы	өрескел
8.	Ұлттық стандарт түрінде өлшемдерді орындау әдістемесінің болуы	өрескел
9.	Оған қойылатын метрологиялық талаптарды белгілеу (растау) мақсатында жүргізілетін өлшемдерді орындау әдістемесіне метрологиялық аттестаттау жүргізу	өрескел
10.	Өлшемдерді орындау әдістемелерін метрологиялық аттестаттау бойынша жұмыстарды жүргізуге аккредиттелген заңды тұлғалардың мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталықта өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттауды жүзеге асыруы	өрескел
11.	<p>Ұсынылған құжаттар жиынтығының дұрыстығын (негізділігін) бағалау арқылы өлшеулерді орындау әдістемесінің белгіленген талаптарға сәйкестігін растау мәніне сараптамадан өткен өлшеулерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттаудың болуы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) өлшеу модельдері; 2) өлшеулерді орындау әдістемесін әзірлеу кезінде алынған өлшеу нәтижесінің белгісіздігінің бюджетін немесе қателіктерінің пайда болу құрылымын сипаттау кезінде келтірілген мәліметтер; 3) сынамаларды іріктеу және дайындау әдістерін қоса алғанда, эксперименттік зерттеулердің жоспары мен көлемі; 4) өлшем құралдарын, шама бірліктерінің эталондарын, стандартты үлгілерді, өлшемдерді 	өрескел

	<p>орындау әдістемесіне эксперименттік зерттеулер жүргізу кезінде пайдаланылған техникалық құралдар мен материалдарды таңдау;</p> <p>5) өлшеулерді орындау әдістемесінің эксперименттік зерттеулерін жүргізу шарттарын таңдау;</p> <p>6) бағдарламалық қамтамасыз етуді қоса алғанда, өлшеулерді орындау әдістемесін эксперименттік зерттеу нәтижелерін өңдеу тәсілдері мен құралдарын таңдау;</p> <p>7) қате сипаттамаларын ұсыну тәсілдерін немесе белгісіздікті ұсыну тәсілдерін таңдау;</p> <p>8) өлшеу нәтижелерінің дәлдік көрсеткіштерін бақылаудың ұсынылған рәсімдерін таңдау</p>	
12.	Өлшеу әдісі мен құралдарын таңдаудың дұрыстығын, сондай-ақ өлшеулерді орындау әдістемесіндегі талаптардың толықтығын растау қажет болған кезде өлшеулерді орындау әдістемесіне қосымша эксперименттік метрологиялық зерттеулер жүргізу	елеулі
13.	Өлшемдерді орындау әдістемесін сараптау нәтижелері бойынша қорытындының болуы	елеулі
14.	Метрологиялық сараптаманың он нәтижелері кезінде өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттау туралы куәліктің болуы	өрескел
15.	Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттер өлшемдерді орындау әдістемесін таныған жағдайда, өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттаудың болуы	өрескел
16.	Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы елдерінде танылған жағдайда өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттаудың болуы	өрескел
	Өлшемдерді орындау әдістемесін қайта метрологиялық аттестаттауды жүргізу:	

17.	<p>1) өлшемдерді орындау әдістемесінің бастапқы деректерін немесе метрологиялық сипаттамаларын өзгерту;</p> <p>2) өлшеу жүргізу рәсіміне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы;</p> <p>3) өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттау туралы куәліктің қолданылу мерзімінің аяқталуы</p>	елеулі
18.	Сараптаманың теріс нәтижелері кезінде өлшемдерді орындау әдістемесін пысықтауға қайтару туралы қорытындының болуы	елеулі
19.	Өлшеуді орындау әдістемесін белгілейтін өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласында тіркелген мемлекетаралық, ұлттық стандарттардың болуы	елеулі
20.	Метрологиялық сараптаманың оң нәтижелері кезінде Қазақстан Республикасының өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізілімінде тіркелген өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттау туралы куәліктің болуы	өрескел
21.	"Өлшем құралдарының типін бекіту мақсатында сынау, метрологиялық аттестаттау, салыстырып тексеру және калибрлеу нәтижелерін өзара тану туралы келісімге" қатысушы мемлекетте әзірленген өлшемдерді орындаудың метрологиялық аттестатталған әдістемесінің өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізілімінде болуы	өрескел
22.	Тіркеу нөмірін, күнін және тіркеудің қолданылу мерзімін көрсете отырып, "тіркелген" мөртабаны бар өлшеулерді орындау әдістемесінің бір данасының болуы	елеулі
	Егер өлшеуді орындау әдістемесі бір кәсіпорын шегінде пайдалану үшін тіркелген болса, басқа кәсіпорындардың өлшеулерді	

23.	<p>орындау әдістемесін пайдаланушылар қатарына қосу үшін мынадай құжаттарды ұсыну:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) өтінімдер; 2) өлшемдерді орындау әдістемесінің есепке алынған данасы; 3) өлшемдерді орындау әдістемесін аттестаттау туралы куәліктің көшірмесі; 4) өлшеулерді орындау әдістемесінің түпнұсқасын ұстаушыдан оны пайдалануға рұқсат (түпнұсқа немесе нотариалды куәландырылған көшірме) 	елеулі
24.	<p>Өлшеулерді орындаудың референттік әдістемесіне аттестаттау жолымен өлшем құралдарын калибрлеу немесе стандартты үлгілердің сипаттамаларын анықтау үшін, сондай-ақ сол тектес шамаларды өлшеуді орындаудың басқа әдістемелерінің көмегімен алынған шаманың өлшенген мәндерінің дұрыстығын бағалау үшін қолданылған, ең жоғары дәлдікпен өлшеу нәтижелерін алу үшін пайдаланылатын өлшеулерді орындау әдістемелерін аудару</p>	өрескел
25.	<p>Референттік, мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталық және аккредиттелген заңды тұлғалар ретінде қабылданатын өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттауды жүзеге асыру</p>	өрескел
26.	<p>Оған сәйкес өлшемдерді орындау әдістемелерін метрологиялық аттестаттау жағдайында метрологиялық аттестатталған өлшемдерді орындау әдістемелерінің ішінен референттік ретінде тіркелген сипаттамалардың өзгермеуі кезінде бұрын жүргізілген зерттеулерге қосымша теориялық және эксперименттік зерттеулер мен сәйкестікті растау жүргізілетін талапты сақтау</p>	өрескел
	<p>Егер референттік әдістемені аттестаттау жаңадан әзірленген</p>	

27.	өлшеу әдістемесіне (әдісіне) қатысты жүргізілген жағдайда, өлшеу әдістемесін (әдісін) метрологиялық аттестаттау туралы куәліктің болуы	елеулі
28.	<p>Өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы уәкілетті органға бекіту үшін Өлшемдерді орындаудың референттік әдістемесін метрологиялық аттестаттауды жүргізу аяқталғаннан кейін орындаушы жіберген құжаттардың болуы:</p> <p>1) өлшеулерді орындаудың референттік әдістемесін қамтитын құжат (өлшеулерді орындаудың референттік әдістемесін сипаттау);</p> <p>2) өлшеулерге қойылатын белгіленген метрологиялық талаптарға өлшеулерді орындаудың референттік әдістемесінің сәйкестігі туралы қорытынды;</p> <p>3) орындаушы басшысы бекіткен және теориялық және (немесе) эксперименттік зерттеулердің нәтижелерін қамтитын есеп;</p> <p>4) өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттау туралы куәліктің көшірмесі</p>	елеулі
29.	Метрологиялық аттестаттау туралы куәлікте тіркеу нөмірі мен тіркелген күнін көрсете отырып, "Өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізлімінде өлшеулерді орындаудың референттік әдістемесі ретінде тіркелген" мөртабанының болуы	елеусіз
30.	Өзірлеушінің өлшеулерді орындаудың референттік әдістемесіне өзгерістер енгізу және аттестаттауға және бекітуге ұсыну	елеулі
31.	Олардың мөлшерлерін Қазақстан Республикасының аумағында шама бірліктерінің эталондарына, осы шамалардың өлшем құралдарына беру мақсатында шама бірліктерін (шама бірліктерінің еселік не үлестік мәндерін) жаңғыртуға және (немесе) сақтауға арналған шама	өрескел

	бірліктерінің мемлекеттік эталондарының болуы	
32.	Аккредиттеу субъектілерінде олардың мөлшерлерін осы шамалардың басқа өлшем құралдарына беру мақсатында шама бірліктерін (шама бірліктерінің еселік не үлестік мәндерін) жаңғыртуға және (немесе) сақтауға арналған шама бірліктері эталондарының болуы	өрескел
33.	Шама бірліктері эталондарының метрологиялық және техникалық сипаттамаларына қойылатын талаптар, сондай-ақ оларды құру кезеңдері белгіленетін техникалық тапсырмаға сәйкес шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарын жасау	елеулі
34.	Метрологиялық және техникалық сипаттамаларға қойылатын талаптарды белгілейтін техникалық тапсырмаға немесе өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы құжатқа сәйкес аккредиттеу субъектілерінің шама бірліктерінің эталондарын жасау	елеулі
35.	Шама бірліктерінің бұрын бекітілген мемлекеттік эталонның мемлекеттік эталон қатарынан алып тастау немесе эксперименттік зерттеулердің нәтижелері бойынша немесе неғұрлым жоғары метрологиялық сипаттамалары бар жаңа мемлекеттік эталон жасалған және бекітілген жағдайда ғана неғұрлым төмен разрядқа ауыстыру	өрескел
36.	Шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарын өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізілімінде тіркеу	өрескел
37.	Аккредиттеу субъектілерінің шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарын және шама бірліктерінің эталондарын жасау, бекіту, сақтау, қолдану және салыстыру қағидаларына қосымшаға сәйкес нысан бойынша шама бірліктері эталондарының тізбесін қалыптастыру және бекіту	өрескел

38.	Аккредиттеу субъектілері шама бірліктері эталондарының бекітілген тізбесіне өзгерістер енгізілген жағдайда, өзгерістер енгізілген күннен бастап 30 (отыз) жұмыс күні ішінде тиісті мәліметтерді Мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа жібереді	елеулі
39.	Шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарын шама бірліктерінің мөлшерлерін жаңғыртуға, сақтауға және беруге, шама бірліктерінің эталондарын салыстыруға байланысты жұмыстар үшін, сондай-ақ ғылыми-зерттеу жұмыстары үшін қолдану	елеулі
40.	Шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарын сақтау және қолдану стандарттау жөніндегі нормативтік құжатқа, пайдалану жөніндегі нұсқаулыққа немесе техникалық сипаттаманың тиісті бөліміне сәйкес аккредиттеу субъектілерінің шама бірліктерінің эталондарына сәйкес жүзеге асырылады	елеулі
41.	Аккредиттеу субъектілері шама бірліктерінің эталондарына жүргізілген жұмыстар, оның ішінде профилактикалық және жөндеу жұмыстары тіркелетін журнал жүргізуді жүзеге асырады	елеулі
<p>ЗҚАИ-ның ескертпесі! 42-жол жаңа редакцияда көзделген - ҚР Сауда және интеграция министрінің м.а. 03.04.2026 № 158-НҚ және ҚР Ұлттық экономика министрінің м.а. 03.04.2026 № 23 (12.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.</p>		
42.	Салыстырып тексеру зертханалары өлшем құралдарына жүргізілген салыстырып тексеру нәтижелері бойынша салыстырып тексерілетін өлшем құралдары туралы деректерді мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталықтың ақпараттық жүйесінің жеке кабинеті арқылы береді	өрескел
43.	Типті бекіту мақсаттары үшін сынақтардан өткен және өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізіліміне енгізілген, сондай-ақ өндірістен	өрескел

	және жөндеуден кейін шығарылатын өлшем құралдарына бастапқы тексерудің болуы	
44.	Пайдаланудағы өлшеу құралдарына мерзімді тексеру жүргізу	өрескел
45.	Өлшем құралдарын тексеру туралы сертификаттың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін өлшем құралдарын пайдалану кезінде кезектен тыс тексеру жүргізу	өрескел
46.	Мемлекеттік метрологиялық бақылауды және метрологиялық бақылауды жүзеге асыру кезінде олардың дұрыстығын, соңғы тексеру нәтижелерінің дұрыстығын, қабылданған кезеңділікті нақтылауды және өлшеу құралдарын пайдаланудың дұрыстығын анықтау үшін өлшеу құралдарына инспекциялық тексеру жүргізу	елеулі
47.	Метрологиялық сипаттамалар, өлшем құралдарының жарамдылығы және олардың пайдалануға жарамдылығы бойынша даулы мәселелер туындаған кезде сараптамалық тексеру жүргізу	елеулі
48.	Салыстырып тексеру үшін қолданылатын шама бірліктерінің эталондарын, салыстырып тексерілетін өлшем құралдарын Қазақстан Республикасының шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарына дейін қадағалаудың болуы	өрескел
49.	Аккредиттелген заңды тұлғалардың аттестатталған салыстырып тексерушілерінің өлшем құралдарын салыстырып тексеруді шарт талаптарында өлшем құралдарын салыстырып тексеру әдістемесіне сәйкес жүзеге асыруы	өрескел
50.	Өлшем құралдары иесінің (пайдаланушының), өлшем құралдарын дайындаушының, мемлекеттік органдардың өтінімі негізінде өлшем құралдарын тексеру	елеулі

51.	Стационарлық немесе жылжымалы тексеру зертханаларында өлшеу құралдарын тексеру, тікелей өлшеу құралдары орналасқан жерлерде (оларды дайындау, жөндеу немесе пайдалану орындарында)	елеулі
52.	Өлшем құралдары паспортпен, техникалық сипаттамамен, пайдалану жөніндегі нұсқаулықпен, салыстырып тексеру әдістемесімен және өлшем құралдарын салыстырып тексеру туралы сертификатпен (болған кезде), сондай-ақ қажетті жиынтықтаушы құрылғылармен бірге қайта консервацияланып, шаң кірінен тазартылып ұсынылады	елеулі
53.	Өлшем құралдарын шектеулі диапазонда немесе шамалар диапазондарының қолданылатын саны үшін салыстырып тексерудің болуы (өтініш беруші өлшем құралына олардың қолданылу саласын айқындайтын анық жазба немесе шартты белгі қояды)	елеулі
54.	Өлшеу құралдарын тексеру әдістемелеріне сәйкес жүзеге асырылатын өлшеу құралдарын бастапқы, мерзімдік және кезектен тыс тексеру нәтижелерін ресімдеу	өрескел
55.	Өлшем құралдарын тексеру туралы сертификаттың қолданылу мерзімі өлшем құралдарын тексеру кезеңділігін ескере отырып көрсетіледі	өрескел
56.	Өлшеу құралдарын қолдануға жарамсыздығы туралы хабарламаның болуы	өрескел
57.	Салыстырып тексеру зертханасында өтініш берушіге ресімделген сертификаты немесе жарамсыздығы туралы хабарламасы бар өлшем құралын беру, сондай-ақ салыстырып тексерілетін өлшем құралдары туралы деректерді электрондық есепке алуды жүзеге асыру үшін салыстырып тексерілген өлшем құралы туралы мәліметтерді	өрескел

	Мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа беру бойынша мәліметтердің болуы	
58.	Метрологиялық сипаттамалар бойынша даулы мәселелер туындаған кезде мемлекеттік органдардың, жеке немесе заңды тұлғалардың жазбаша өтініші бойынша жүргізілетін сараптамалық тексеру нәтижелері бойынша өлшем құралдарының жарамдылығы және өлшем құралдарының пайдалануға жарамдылығы және өлшем құралдарын пайдаланудың дұрыстығы туралы қорытындының болуы	елеулі
59.	Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекетте жүргізілген өлшем құралдарын тексеру нәтижелерін тану	елеулі
60.	Өлшеу құралдарын салыстырып тексеруді (калибрлеуді) орындайтын шетелдік фирмалардың зертханалары немесе өзге де бөлімшелері жүргізетін өлшеу құралдарын бастапқы салыстырып тексеруді тану	елеулі
61.	Өлшем құралдарын тексеру туралы сертификатта қателер (жаңылыс жазулар) анықталған жағдайда, өлшем құралдарын тексеру туралы ауыстырылатын сертификаттың нөмірі мен Берілген күнін көрсете отырып, оны ауыстыруға жол беріледі	елеулі
62.	Типті бекіту немесе метрологиялық аттестаттау мақсаттары үшін сынақтар жүргізу кезінде өлшем құралдарын тексеру кезеңділігін белгілеу (бастапқы мән)	өрескел
63.	Осы топтың барлық өлшеу құралдары үшін бір типті өлшеу құралдары тобы үшін тексеру кезеңділігін анықтау кезінде тексерулер арасындағы Бірыңғай аралықты (тексеру аралық интервал) тағайындау	өрескел
	Салыстырып тексерудің кезеңділігін тағайындау кезінде	

64.	екі түрлі өлшемшарттар қолданылады-өлшем құралының метрологиялық сенімділігінің (тұрақсыздығының) нормаланатын көрсеткіштері және өлшем құралын пайдаланудың барынша экономикалық әсерін қамтамасыз ететін салыстырып тексеру кезеңділігінің оңтайлылығының экономикалық өлшемшарты	елеулі
65.	Өлшем құралдарын пайдалану кезінде өлшем құралдарын салыстырып тексеру нәтижелерін ескере отырып, мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталықтың, мүдделі жеке немесе заңды тұлғалардың ұсыныстары негізінде салыстырып тексеру мерзімділігіне өзгерістер енгізу	елеулі
66.	Метрологиялық сипаттамаларының өзгеруі қартаюмен (өлшеу құралдарын пайдалану қарқындылығына байланысты емес) байланысты болатын өлшеу құралдары үшін және метрологиялық сипаттамаларының өзгеруі өлшеу құралдары элементтерінің тозуының (пайдалану қарқындылығына байланысты) салдары болып табылатын өлшеу құралдары үшін істелген жұмыс мәндерінде күнтізбелік уақытта тексеру кезеңділігінің мәнін белгілеу	елеулі
67.	Тексеру кезеңділігінің мәнін 1 жылға дейін айлармен (пайдалану немесе істелген жұмыс) қатардан белгілеу: 0,25; 0,5; 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7 ; 8; 9; 10; 11; 12; және жылдармен 12 айдан астам	елеулі
68.	Тексеру кезеңділігін тағайындау өлшеу құралдарының дәлдік көрсеткіштерінің немесе метрологиялық сенімділігінің соңғы тексеру сәтінен өткен уақытқа (істелген жұмыстарға) тәуелділігін модельдеу негізінде жүзеге асырылады	елеулі
69.	Салыстырып тексерушіні қайта аттестаттау үшін бұрын берілген сертификаттың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін кемінде бір ай	елеулі

	бұрын мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа құжаттарды ұсыну	
70.	Аттестаттау (қайта аттестаттау) туралы сертификатта тіркеу нөмірін көрсете отырып, аттестаттаудан (қайта аттестаттаудан) өткен салыстырып тексерушінің өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізілімінде тіркелген болуы	елеулі
71.	Сертификатты кері қайтарып алу туралы шешім қабылданған күннен бастап бес жұмыс күні ішінде өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесін тізілімнен шығару және ұйымға хабарлама жіберу	елеулі
72.	Салыстырып тексеруші жұмыс істейтін ұйымның басшылығы хабарламаны алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде сертификатты мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа жібереді	елеулі
73.	Салыстырып тексерушіні қайта аттестаттау үшін құжаттар бұрын берілген сертификаттың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін кемінде бір ай бұрын мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа ұсынылады	елеулі
74.	Метрологиялық сараптама нәтижелері бойынша Мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталық нормативтік құқықтық актіні әзірлеушіге нормативтік құқықтық актінің метрологиялық сараптамасы бойынша қорытынды жібереді	өрескел
	Сертификат жоғалған жағдайда салыстырып тексеруші: 1) сертификаттың нөмірін, берілген күнін және қолданылу мерзімін көрсете отырып, сертификаттың жарамсыз деп танылғаны туралы мәліметтерді Қазақстан Республикасының бүкіл	

75.	<p>аумағында таратылатын бұқаралық ақпарат құралдарында жариялайды;</p> <p>2) сертификатты жарамсыз деп тану туралы және сертификаттың нөмірін, берілген күнін, қолданылу мерзімін көрсете отырып, сертификаттың жарамсыз деп танылғаны туралы мәліметтердің жарияланғанын растайтын құжатты қоса бере отырып, сертификаттың жарамсыз деп танылғаны туралы және сертификаттың қолданылу мерзімі туралы Мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа өтініш береді</p>	елеулі
76.	<p>Мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа өтініш берілген күннен бастап 10 (он) жұмыс күні мерзімінде салыстырып тексеруші сертификатының телнұсқасын беру</p>	елеулі
77.	<p>Салыстырып тексерушінің мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа сертификаттың нөмірін, берілген күнін, қолданылу мерзімін көрсете отырып, сертификат бүлінген жағдайда сертификаттың бүлінген түпнұсқасын қоса бере отырып, сертификаттың телнұсқасын беру туралы өтінішті жолдауы</p>	елеулі
78.	<p>Сертификаттың телнұсқасының жоғарғы оң жақ бұрышында бұрын берілген сертификат түпнұсқасының нөмірін, берілген күнін және қолданылу мерзімін сақтай отырып, "Телнұсқа" деген сөз көрсетіледі</p>	елеулі
79.	<p>Егер өлшеу құралдары үшін бір жыл және одан да көп уақыт аралық белгіленген жағдайда жылдық салыстырып тексеру таңбаларын пайдалану</p>	елеулі
80.	<p>Егер өлшеу құралдары үшін тексеру аралығы бір жылдан кем болса, тоқсандық салыстырып тексеру таңбаларын пайдалану</p>	елеулі
	<p>Өлшем құралдарын салыстырып тексерушінің жеке белгісін</p>	

81.	салыстырып тексеру зертханасының басшысы береді және ол қазақ немесе латын әліпбиінің әрпімен белгіленетін бір символдан тұрады	елеулі
82.	Өлшем құралдарын салыстырып тексеру құқығына жаңадан аккредиттелген салыстырып тексеру зертханалары аккредиттеу аттестатын алғаннан кейін мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа салыстырып тексеру таңбаларын дайындауға өтінім береді	елеулі
83.	Салыстырып тексеру зертханаларында салыстырып тексеру таңбаларын сақтау салыстырып тексеру таңбаларын беру және қабылдау журналдарын жүргізетін салыстырып тексеру зертханасының басшысы бекіткен уәкілетті адамға жүктеледі	елеулі
84.	Салыстырып тексеру таңбалары мен журналды салыстырып тексеру зертханасының басшысы немесе уәкілетті тұлға қол жеткізе алатын жанбайтын шкафта сақтау	елеусіз
85.	Салыстырып тексеру зертханасы басшысының тоқсан сайынғы негізде салыстырып тексеру таңбаларының жай-күйін есепке алуды және тексеруді жүргізуі	елеулі
86.	Журналда өлшем құралдарын салыстырып тексеруші белгісінің болуы, пайдаланылмаған салыстырып тексеру таңбаларын тапсыру туралы	елеулі
87.	Салыстырып тексеру таңбалары бүлінген немесе қолдану мерзімі өткен жағдайда салыстырып тексеру таңбаларын жою және/немесе жою актісінің болуы	елеулі
88.	Салыстырып тексеру таңбаларының қолданудың мынадай тәсілдеріне сәйкестігі: 1) соққы (металл және жез таңбасы); 2) желімдеу (өздігінен жабысатын жапсырма); 3) пломбалау (пластикалық пломба)	елеулі

89.	<p>Өлшеулерге, өлшем құралдарына, оның ішінде стандартты үлгілерге қойылатын талаптарды қамтитын жобаларға және қолданыстағы нормативтік құқықтық актілерге, техникалық регламенттерге, сондай-ақ мемлекетаралық және ұлттық стандарттар жобаларына (сәйкестік дәрежесі ұқсас халықаралық және өңірлік стандарттар негізінде әзірленетін стандарттарды қоспағанда) метрологиялық сараптама міндетті болып табылады және оны мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталық жүргізеді</p>	өрескел
90.	<p>Өнім мен көрсетілетін қызметтерге, жұмыстарға (процестерге), бақылау (сынау, өлшеу, талдау) әдістеріне арналған стандарттардың метрологиялық сараптамасының болуы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) өлшеу дәлдігінің, өлшеу бақылауының анықтығының сипаттамаларына қойылатын талаптар; 2) өлшеулерді орындау әдістемелеріне, өлшем құралдарына, стандартты үлгілерге, аттестатталған қоспаларға қойылатын талаптар; 3) өлшеулерді, талдауды, сынақтарды және өлшемдік бақылауды орындау әдістемелері; 4) заттар мен материалдардың қасиеттері туралы деректер, оның ішінде стандартты анықтамалық деректер; 5) стандартты үлгілерді қолдану; 6) өлшеу құралдарын тексеру және калибрлеу әдістемелері. 	өрескел
91.	<p>Стандартты үлгінің типін бекіту туралы шешімді мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталық жүргізетін метрологиялық сараптаманың оң нәтижелері негізінде Техникалық реттеу және метрология саласындағы мемлекеттік реттеуді жүзеге асыратын уәкілетті орган</p>	өрескел

	қабылдайды және стандартты үлгінің типін бекіту туралы сертификатпен куәландырылады	
92.	<p>Стандартты үлгіні әзірлеу жөніндегі құжаттарға метрологиялық сараптама жүргізу үшін өтініш беруші мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа мынадай құжаттарды жібереді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) стандартты үлгінің атауы, мақсаты және қолданылу саласы көрсетілген өтініш; 2) стандартты үлгіні әзірлеуге арналған техникалық тапсырма; 3) Техникалық Тапсырманың тармақтары бойынша жұмыстардың нәтижелері туралы мәліметтерді қамтитын ғылыми-техникалық есеп; 4) аттестатталған мәндерді анықтау үшін пайдаланылған өлшем құралдарын тексеруді және /немесе өлшеуді орындау әдістемесін аттестаттауды растайтын құжаттардың көшірмелері немесе деректемелері ; 5) стандартты үлгінің типін сипаттау жобаларының екі данасы , стандартты үлгінің паспорты, стандартты үлгінің затбелгісі; 6) стандартты үлгінің бір данасы немесе оның фотосуреті. 	елеулі
<p>ЗҚАИ-ның ескертпесі! 93-жол жаңа редакцияда көзделген - ҚР Сауда және интеграция министрінің м.а. 03.04.2026 № 158-НҚ және ҚР Ұлттық экономика министрінің м.а. 03.04.2026 № 23 (12.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.</p>		
93.	Мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталықтың ақпараттық жүйесінің жеке кабинеті арқылы өлшем құралдарына жүргізілген тексеру нәтижелері бойынша салыстырып тексеру зертханасының салыстырып тексерілетін өлшем құралдары туралы деректерді беруі	өрескел
	<p>Тексеру әдістемесін әзірлеу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Қазақстан Республикасында өлшем құралдарын өндіруге және айналысқа шығаруға дайындау 	

94.	кезінде өлшем құралдарын әзірлеуші кәсіпорындар (дайындаушылар); 2) өлшем құралдарын пайдаланушылар оларды пайдалану кезінде; 3) пайдаланушының немесе дайындаушының өтінімі бойынша жеке және заңды тұлғалар	елеулі
95.	Буып-түйілген және өлшеп-оралған өнім санының орамада және (немесе) тауар-ілеспе құжаттарда, өнімді сатып алу фактісін растайтын құжаттарда көрсетілген өнім санына сәйкестігі	өрескел
96.	Иеліктен шығарылатын өнім массасының, көлемінің, шығысының немесе санын сипаттайтын басқа да шамалардың орамада және (немесе) тауар-ілеспе құжаттарда, оның ішінде өнімді сатып алу фактісін растайтын құжаттарда көрсетілген өнім санына сәйкестігі	өрескел
97.	Өлшеп оралған өнімді сату және иеліктен шығарылатын өнімді сату кезінде сауда операцияларын жасау кезінде қателігі осы өлшеу құралдарының рұқсат етілген қателігінен аспайтын жарамды өлшеу құралдарын пайдалану	өрескел

Өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы бақылау субъектілерін (объектілерін) іріктеу үшін тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарына 2-қосымша

Субъективті критерийлер бойынша тәуекел дәрежесін айқындауға арналған субъективті өлшемшарттар тізбесі

Ескерту. Өлшемшарттар 2-қосымшамен толықтырылды - ҚР Премьер-Министрі орынбасарының - Сауда және интеграция министрінің 13.06.2023 № 225-НҚ және ҚР Ұлттық экономика министрінің 13.06.2023 № 110 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.

Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің 138-бабына сәйкес өлшем құралдарын, мемлекеттік реттеуге және нормативтік құқықтық актілерге жататын өлшем тізбелерінде белгіленген өлшемдерді орындау әдістемелерін қолдануға

байланысты қызмет түрлерін жүзеге асыратын бақылау субъектілеріне (объектілеріне) қатысты өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласында

№ р/р	Субъективті өлшемшарт көрсеткіші	Субъективті өлшемшарт көрсеткіші бойынша ақпарат көзі	Маңыздылығы бойынша үлес салмағы, балл (сомасы 100 балдан аспауы тиіс), w_i	1-шарт / мәні	2-шарт / мәні
1	2	3	4	5	
Барумен профилактикалық бақылау үшін					
1	Бақылау субъектілеріне (объектілеріне) бармай-ақ жүргізілген профилактикалық бақылау шеңберінде берілген ұсынымның орындалуы бойынша ақпарат ұсынбау	Бақылау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылау нәтижелері	100 балл	0	Жоқ болу фактісі
				0%	100%

1) Субъективті өлшемшарттардың көрсеткіштері мемлекеттік бақылау әрбір саласындағы бақылау субъектілерінің (объектілерінің) біртекті топтары үшін айқындалады.

2) 2-бағанда субъективті өлшемшарт көрсеткіші көрсетіледі.

3) 3-бағанда ақпараттың басым көздері көрсетіледі.

4) 4-бағанда балдардағы субъективті өлшемшарт көрсеткішінің маңыздылығы бойынша үлес салмағы көрсетіледі. Осы баған бойынша барлық жолдардың сомасы 100 балдан аспауға тиіс.

5) 5-бағанда субъективті өлшемшарттар бойынша тәуекел дәрежесін есептеуде субъективті өлшемшарт көрсеткішін есепке алу шарттары және әрбір шартқа сәйкес келетін субъективті өлшемшарттар көрсеткіштерінің сандық мәндері көрсетіледі. Сандық мәндер тәуекелдің жоғарылауына байланысты 0-ден 100-ге дейінгі пайызбен көрсетіледі. Субъективті өлшемшарттар көрсеткіштерінің жол берілетін мәндері Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерімен регламенттеледі.

Қазақстан Республикасы
 Ұлттық экономика министрінің
 2022 жылғы 15 наурыздағы
 № 24 мен
 Қазақстан Республикасы
 Премьер-Министрінің
 орынбасары - Сауда және
 интеграция министрі

Техникалық регламенттермен мемлекеттік реттеуге жататын өлшем тізбелерінде белгіленген өлшеулерге, өлшем құралдары мен шама бірліктерінің эталондарын, стандартты үлгілерді, өлшемдерді орындау әдістемелерін, өлшем құралдарын салыстырып тексеру әдістемелерін қолдануға байланысты, сондай-ақ дайындаушы немесе сатушы өлшеп-ораған кез келген түрдегі қаптамадағы өнімнің, сондай-ақ өткізу кезіндегі өлшеніп-оралған өнімнің және сауда операцияларын жасау кезінде иеліктен шығарылатын өнім санының сәйкестігін анықтауға байланысты қызмет түрлерін жүзеге асыратын бақылау субъектілеріне (объектілеріне) қатысты өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік бақылау саласындағы тексеру парағы

Ескерту. 2-қосымша жаңа редакцияда - ҚР Сауда және интеграция министрінің м.а. 30.12.2022 № 518-НҚ және ҚР Ұлттық экономика министрінің 30.12.2022 № 142 (01.01.2023 бастап қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.

Тексеруді тағайындаған мемлекеттік орган _____

Бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы тексеруді/ профилактикалық бақылауды тағайындау туралы акт _____

(№, күні) Бақылау субъектісінің (объектісінің) атауы _____

(жеке сәйкестендіру нөмірі) бақылау субъектісінің (объектісінің) бизнес-сәйкестендіру нөмірі

Орналасқан жерінің мекенжайы:

№	Талаптар тізбесі	Талаптарға сәйкес келеді	Талаптарға сәйкес келмейді
1	2	3	4
1.	Айналысқа шығарар алдында, жөндеуден кейін, пайдалану кезеңінде салыстырып тексеру таңбасының куәландырылған бедерімен өлшем құралдарын салыстырып тексерудің болуы		

2.	Метрологиялық аттестатталған және өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізілімінде тіркелген өлшеулер кезінде қолданылатын өлшеулерді орындау әдістемелерінің болуы		
3.	Белгіленген үлгідегі өлшеу құралдарының типін бекіту туралы сертификаттың болуы		
4.	Айналысқа бір данада шығарылатын өлшем құралдары үшін қолданылу мерзімі оны беру кезінде белгіленетін белгіленген үлгідегі өлшем құралдарын метрологиялық аттестаттау туралы сертификаттың болуы		
5.	Шама бірліктерінің эталондарын калибрлеудің, шама бірліктерінің мөлшерлерін шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарынан беру үшін өлшем құралдарын салыстырып тексерудің немесе калибрлеудің, ал Қазақстан Республикасында шама бірліктерінің мемлекеттік эталондары болмаған жағдайда – баламалылық дәрежесі Халықаралық өлшемдер мен салмақтар бюросының негізгі салғастыруларының дерекқорында расталған басқа мемлекеттердің шама бірліктерінің ұлттық эталондарынан болуы		
	Шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарын халықаралық өлшем және салмақ бюросының шама бірліктерінің		

6.	эталондарымен және басқа мемлекеттердің шама бірліктерінің ұлттық эталондарымен салыстырудың болуы		
7.	Белгіленген дәлдікпен олардың параметрлерін бағалау мақсатында, сондай-ақ есепке алу операцияларын жүргізу үшін зерттеу объектілерін сынау кезінде өлшемдерді орындаудың қолданылатын әдістемелерінің болуы		
8.	Ұлттық стандарт түрінде өлшемдерді орындау әдістемесінің болуы		
9.	Оған қойылатын метрологиялық талаптарды белгілеу (растау) мақсатында жүргізілетін өлшемдерді орындау әдістемесіне метрологиялық аттестаттау жүргізу		
10.	Өлшемдерді орындау әдістемелерін метрологиялық аттестаттау бойынша жұмыстарды жүргізуге аккредиттелген заңды тұлғалардың мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталықта өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттауды жүзеге асыруы		
	Ұсынылған құжаттар жиынтығының дұрыстығын (негізділігін) бағалау арқылы өлшеулерді орындау әдістемесінің белгіленген талаптарға сәйкестігін растау мәніне сараптамадан өткен өлшеулерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттаудың болуы:		

11.

- 1) өлшеу модельдері;
- 2) өлшеулерді орындау әдістемесін әзірлеу кезінде алынған өлшеу нәтижесінің белгісіздігінің бюджетін немесе қателіктерінің пайда болу құрылымын сипаттау кезінде келтірілген мәліметтер;
- 3) сынамаларды іріктеу және дайындау әдістерін қоса алғанда, эксперименттік зерттеулердің жоспары мен көлемі;
- 4) өлшем құралдарын, шама бірліктерінің эталондарын, стандартты үлгілерді, өлшемдерді орындау әдістемесіне эксперименттік зерттеулер жүргізу кезінде пайдаланылған техникалық құралдар мен материалдарды таңдау;
- 5) өлшеулерді орындау әдістемесінің эксперименттік зерттеулерін жүргізу шарттарын таңдау;
- 6) бағдарламалық қамтамасыз етуді қоса алғанда, өлшеулерді орындау әдістемесін эксперименттік зерттеу нәтижелерін өңдеу тәсілдері мен құралдарын таңдау;
- 7) қате сипаттамаларын ұсыну тәсілдерін немесе белгісіздікті ұсыну тәсілдерін таңдау;
- 8) өлшеу нәтижелерінің дәлдік көрсеткіштерін бақылаудың ұсынылған рәсімдерін таңдау

Өлшеу әдісі мен құралдарын таңдаудың дұрыстығын, сондай-ақ өлшеулерді орындау әдістемесіндегі талаптардың толықтығын

12.	растау қажет болған кезде өлшеулерді орындау әдістемесіне қосымша эксперименттік метрологиялық зерттеулер жүргізу		
13.	Өлшемдерді орындау әдістемесін сараптау нәтижелері бойынша қорытындының болуы		
14.	Метрологиялық сараптаманың оң нәтижелері кезінде өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттау туралы куәліктің болуы		
15.	Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттер өлшемдерді орындау әдістемесін таныған жағдайда, өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттаудың болуы		
16.	Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы елдерінде танылған жағдайда өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттаудың болуы		
17.	Өлшемдерді орындау әдістемесін қайта метрологиялық аттестаттауды жүргізу: 1) өлшемдерді орындау әдістемесінің бастапқы деректерін немесе метрологиялық сипаттамаларын өзгерту; 2) өлшеу жүргізу рәсіміне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы; 3) өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық		

	аттестаттау туралы куәліктің қолданылу мерзімінің аяқталуы		
18.	Сараптаманың теріс нәтижелері кезінде өлшемдерді орындау әдістемесін пысықтауға қайтару туралы қорытындының болуы		
19.	Өлшеуді орындау әдістемесін белгілейтін өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласында тіркелген мемлекетаралық, ұлттық стандарттардың болуы		
20.	Метрологиялық сараптаманың оң нәтижелері кезінде Қазақстан Республикасының өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізілімінде тіркелген өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттау туралы куәліктің болуы		
21.	"Өлшем құралдарының типін бекіту мақсатында сынау, метрологиялық аттестаттау, салыстырып тексеру және калибрлеу нәтижелерін өзара тану туралы Келісімге" қатысушы мемлекетте әзірленген өлшемдерді орындаудың метрологиялық аттестатталған әдістемесінің өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізілімінде болуы		
22.	Тіркеу нөмірін, күнін және тіркеудің қолданылу мерзімін көрсете отырып, "тіркелген" мөртабаны бар		

	өлшеулерді орындау әдістемесінің бір данасының болуы		
23.	<p>Егер өлшеуді орындау әдістемесі бір кәсіпорын шегінде пайдалану үшін тіркелген болса, басқа кәсіпорындардың өлшеулерді орындау әдістемесін пайдаланушылар қатарына қосу үшін мынадай құжаттарды ұсыну:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) өтінімдер; 2) өлшемдерді орындау әдістемесінің есепке алынған данасы; 3) өлшемдерді орындау әдістемесін аттестаттау туралы куәліктің көшірмесі; 4) өлшеулерді орындау әдістемесінің түпнұсқасын ұстаушыдан оны пайдалануға рұқсат (түпнұсқа немесе нотариалды куәландырылған көшірме) 		
24.	<p>Өлшеулерді орындаудың референттік әдістемесіне аттестаттау жолымен өлшем құралдарын калибрлеу немесе стандартты үлгілердің сипаттамаларын анықтау үшін, сондай-ақ сол тектес шамаларды өлшеуді орындаудың басқа әдістемелерінің көмегімен алынған шаманың өлшенген мәндерінің дұрыстығын бағалау үшін қолданылған, ең жоғары дәлдікпен өлшеу нәтижелерін алу үшін пайдаланылатын өлшеулерді орындау әдістемелерін аудару</p>		
	Референттік, мемлекеттік ғылыми метрологиялық		

25.	орталық және аккредиттелген заңды тұлғалар ретінде қабылданатын өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттауды жүзеге асыру		
26.	Оған сәйкес өлшемдерді орындау әдістемелерін метрологиялық аттестаттау жағдайында метрологиялық аттестатталған өлшемдерді орындау әдістемелерінің ішінен референттік ретінде тіркелген сипаттамалардың өзгермеуі кезінде бұрын жүргізілген зерттеулерге қосымша теориялық және эксперименттік зерттеулер мен сәйкестікті растау жүргізілетін талапты сақтау		
27.	Егер референттік әдістемені аттестаттау жаңадан әзірленген өлшеу әдістемесіне (әдісіне) қатысты жүргізілген жағдайда, өлшеу әдістемесін (әдісін) метрологиялық аттестаттау туралы куәліктің болуы		
	Өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы уәкілетті органға бекіту үшін Өлшемдерді орындаудың референттік әдістемесін метрологиялық аттестаттауды жүргізу аяқталғаннан кейін Орындаушы жіберген құжаттардың болуы: 1) өлшеулерді орындаудың референттік әдістемесін қамтитын құжат (өлшеулерді		

28.	<p>орындаудың референттік әдістемесін сипаттау);</p> <p>2) өлшеулерге қойылатын белгіленген метрологиялық талаптарға өлшеулерді орындаудың референттік әдістемесінің сәйкестігі туралы қорытынды;</p> <p>3) орындаушы басшысы бекіткен және теориялық және (немесе) эксперименттік зерттеулердің нәтижелерін қамтитын есеп;</p> <p>4) өлшемдерді орындау әдістемесін метрологиялық аттестаттау туралы куәліктің көшірмесі</p>		
29.	<p>Метрологиялық аттестаттау туралы куәлікте тіркеу нөмірі мен тіркелген күнін көрсете отырып, "Өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізілімінде өлшеулерді орындаудың референттік әдістемесі ретінде тіркелген" мөртабанының болуы</p>		
30.	<p>Әзірлеушінің өлшеулерді орындаудың референттік әдістемесіне өзгерістер енгізу және аттестаттауға және бекітуге ұсыну</p>		
31.	<p>Олардың мөлшерлерін Қазақстан Республикасының аумағында шама бірліктерінің эталондарына, осы шамалардың өлшем құралдарына беру мақсатында шама бірліктерін (шама бірліктерінің еселік не үлестік мәндерін) жаңғыртуға және (немесе</p>		

) сақтауға арналған шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарының болуы		
32.	Аккредиттеу субъектілерінде олардың мөлшерлерін осы шамалардың басқа өлшем құралдарына беру мақсатында шама бірліктерін (шама бірліктерінің еселік не үлестік мәндерін) жаңғыртуға және (немесе) сақтауға арналған шама бірліктері эталондарының болуы		
33.	Шама бірліктері эталондарының метрологиялық және техникалық сипаттамаларына қойылатын талаптар, сондай-ақ оларды құру кезеңдері белгіленетін техникалық тапсырмаға сәйкес шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарын жасау		
34.	Метрологиялық және техникалық сипаттамаларға қойылатын талаптарды белгілейтін техникалық тапсырмаға немесе өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы құжатқа сәйкес аккредиттеу субъектілерінің шама бірліктерінің эталондарын жасау		
35.	Шама бірліктерінің бұрын бекітілген мемлекеттік эталонның мемлекеттік эталон қатарынан алып тастау немесе эксперименттік зерттеулердің нәтижелері бойынша немесе неғұрлым жоғары метрологиялық сипаттамалары бар жаңа мемлекеттік эталон		

	жасалған және бекітілген жағдайда ғана неғұрлым төмен разрядка ауыстыру		
36.	Шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарын өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізілімінде тіркеу		
37.	Аккредиттеу субъектілерінің шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарын және шама бірліктерінің эталондарын жасау, бекіту, сақтау, қолдану және салыстыру қағидаларына қосымшаға сәйкес нысан бойынша шама бірліктері эталондарының тізбесін қалыптастыру және бекіту		
38.	Аккредиттеу субъектілері шама бірліктері эталондарының бекітілген тізбесіне өзгерістер енгізілген жағдайда, өзгерістер енгізілген күннен бастап 30 (отыз) жұмыс күні ішінде тиісті мәліметтерді Мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа жібереді		
39.	Шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарын шама бірліктерінің мөлшерлерін жаңғыртуға, сақтауға және беруге, шама бірліктерінің эталондарын салыстыруға байланысты жұмыстар үшін, сондай-ақ ғылыми-зерттеу жұмыстары үшін қолдану		
	Шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарын сақтау және қолдану стандарттау жөніндегі нормативтік құжатқа,		

40.	пайдалану жөніндегі нұсқаулыққа немесе техникалық сипаттаманың тиісті бөліміне сәйкес аккредиттеу субъектілерінің шама бірліктерінің эталондарына сәйкес жүзеге асырылады		
41.	Аккредиттеу субъектілері шама бірліктерінің эталондарына жүргізілген жұмыстар, оның ішінде профилактикалық және жөндеу жұмыстары тіркелетін журнал жүргізуді жүзеге асырады		
<p>ЗҚАИ-ның ескертпесі! 42-жол жаңа редакцияда көзделген - ҚР Сауда және интеграция министрінің м.а. 03.04.2026 № 158-НҚ және ҚР Ұлттық экономика министрінің м.а. 03.04.2026 № 23 (12.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.</p>			
42.	Салыстырып тексеру зертханалары өлшем құралдарына жүргізілген салыстырып тексеру нәтижелері бойынша салыстырып тексерілетін өлшем құралдары туралы деректерді мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталықтың ақпараттық жүйесінің жеке кабинеті арқылы береді		
43.	Типті бекіту мақсаттары үшін сынақтардан өткен және өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізіліміне енгізілген, сондай-ақ өндірістен және жөндеуден кейін шығарылатын өлшем құралдарына бастапқы тексерудің болуы		
44.	Пайдаланудағы өлшеу құралдарына мерзімді тексеру жүргізу		
	Өлшем құралдарын тексеру туралы		

45.	сертификаттың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін өлшем құралдарын пайдалану кезінде кезектен тыс тексеру жүргізу		
46.	Мемлекеттік метрологиялық бақылауды және метрологиялық бақылауды жүзеге асыру кезінде олардың дұрыстығын, соңғы тексеру нәтижелерінің дұрыстығын, қабылданған кезеңділікті нақтылауды және өлшеу құралдарын пайдаланудың дұрыстығын анықтау үшін өлшеу құралдарына инспекциялық тексеру жүргізу		
47.	Метрологиялық сипаттамалар, өлшем құралдарының жарамдылығы және олардың пайдалануға жарамдылығы бойынша даулы мәселелер туындаған кезде сараптамалық тексеру жүргізу		
48.	Салыстырып тексеру үшін қолданылатын шама бірліктерінің эталондарын, салыстырып тексерілетін өлшем құралдарын Қазақстан Республикасының шама бірліктерінің мемлекеттік эталондарына дейін қадағалаудың болуы		
49.	Аккредиттелген заңды тұлғалардың аттестатталған салыстырып тексерушілерінің өлшем құралдарын салыстырып тексеруді шарт талаптарында өлшем құралдарын салыстырып		

	тексеру әдістемесіне сәйкес жүзеге асыруы		
50.	Өлшем құралдары иесінің (пайдаланушының), өлшем құралдарын дайындаушының, мемлекеттік органдардың өтінімі негізінде өлшем құралдарын тексеру		
51.	Стационарлық немесе жылжымалы тексеру зертханаларында өлшеу құралдарын тексеру, тікелей өлшеу құралдары орналасқан жерлерде (оларды дайындау, жөндеу немесе пайдалану орындарында)		
52.	Өлшем құралдары паспортпен, техникалық сипаттамамен, пайдалану жөніндегі нұсқаулықпен, салыстырып тексеру әдістемесімен және өлшем құралдарын салыстырып тексеру туралы сертификатпен (болған кезде), сондай-ақ қажетті жиынтықтаушы құрылғылармен бірге қайта консервацияланып, шаң кірінен тазартылып ұсынылады		
53.	Өлшем құралдарын шектеулі диапазонда немесе шамалар диапазондарының қолданылатын саны үшін салыстырып тексерудің болуы (өтініш беруші өлшем құралына олардың қолданылу саласын айқындайтын анық жазба немесе шартты белгі қояды)		
54.	Өлшеу құралдарын тексеру әдістемелеріне сәйкес жүзеге асырылатын өлшеу құралдарын бастапқы,		

	мерзімдік және кезектен тыс тексеру нәтижелерін ресімдеу		
55.	Өлшем құралдарын тексеру туралы сертификаттың қолданылу мерзімі өлшем құралдарын тексеру кезенділігін ескере отырып көрсетіледі		
56.	Өлшеу құралдарын қолдануға жарамсыздығы туралы хабарламаның болуы		
57.	Салыстырып тексеру зертханасында өтініш берушіге ресімделген сертификаты немесе жарамсыздығы туралы хабарламасы бар өлшем құралын беру, сондай-ақ салыстырып тексерілетін өлшем құралдары туралы деректерді электрондық есепке алуды жүзеге асыру үшін салыстырып тексерілген өлшем құралы туралы мәліметтерді Мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа беру бойынша мәліметтердің болуы		
58.	Метрологиялық сипаттамалар бойынша даулы мәселелер туындаған кезде мемлекеттік органдардың, жеке немесе заңды тұлғалардың жазбаша өтініші бойынша жүргізілетін сараптамалық тексеру нәтижелері бойынша өлшем құралдарының жарамдылығы және өлшем құралдарының пайдалануға жарамдылығы және өлшем құралдарын		

	пайдаланудың дұрыстығы туралы қорытындының болуы		
59.	Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекетте жүргізілген өлшем құралдарын тексеру нәтижелерін тану		
60.	Өлшеу құралдарын салыстырып тексеруді (калибрлеуді) орындайтын шетелдік фирмалардың зертханалары немесе өзге де бөлімшелері жүргізетін өлшеу құралдарын бастапқы салыстырып тексеруді тану		
61.	Өлшем құралдарын тексеру туралы сертификатта қателер (жаңылыс жазулар) анықталған жағдайда, өлшем құралдарын тексеру туралы ауыстырылатын сертификаттың нөмірі мен Берілген күнін көрсете отырып, оны ауыстыруға жол беріледі		
62.	Типті бекіту немесе метрологиялық аттестаттау мақсаттары үшін сынақтар жүргізу кезінде өлшем құралдарын тексеру кезеңділігін белгілеу (бастапқы мән)		
63.	Осы топтың барлық өлшеу құралдары үшін бір типті өлшеу құралдары тобы үшін тексеру кезеңділігін анықтау кезінде тексерулер арасындағы Бірыңғай аралықты (тексеру аралық интервал) тағайындау		
	Салыстырып тексерудің кезеңділігін тағайындау		

64.	<p>кезінде екі түрлі өлшемшарттар қолданылады-өлшем құралының метрологиялық сенімділігінің (тұрақсыздығының) нормаланатын көрсеткіштері және өлшем құралын пайдаланудың барынша экономикалық әсерін қамтамасыз ететін салыстырып тексеру кезеңділігінің оңтайлылығының экономикалық өлшемшарты</p>		
65.	<p>Өлшем құралдарын пайдалану кезінде өлшем құралдарын салыстырып тексеру нәтижелерін ескере отырып, мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталықтың, мүдделі жеке немесе заңды тұлғалардың ұсыныстары негізінде салыстырып тексеру мерзімділігіне өзгерістер енгізу</p>		
66.	<p>Метрологиялық сипаттамаларының өзгеруі қартаюмен (өлшеу құралдарын пайдалану қарқындылығына байланысты емес) байланысты болатын өлшеу құралдары үшін және метрологиялық сипаттамаларының өзгеруі өлшеу құралдары элементтерінің тозуының (пайдалану қарқындылығына байланысты) салдары болып табылатын өлшеу құралдары үшін істелген жұмыс мөндерінде күнтізбелік уақытта тексеру кезеңділігінің мәнін белгілеу</p>		

67.	Тексеру кезеңділігінің мәнін 1 жылға дейін айлармен (пайдалану немесе істелген жұмыс) қатардан белгілеу: 0,25; 0,5; 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; және жылдармен 12 айдан астам		
68.	Тексеру кезеңділігін тағайындау өлшеу құралдарының дәлдік көрсеткіштерінің немесе метрологиялық сенімділігінің соңғы тексеру сәтінен өткен уақытқа (істелген жұмыстарға) тәуелділігін модельдеу негізінде жүзеге асырылады		
69.	Салыстырып тексерушіні қайта аттестаттау үшін бұрын берілген сертификаттың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін кемінде бір ай бұрын мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа құжаттарды ұсыну		
70.	Аттестаттау (қайта аттестаттау) туралы сертификатта тіркеу нөмірін көрсете отырып, аттестаттаудан (қайта аттестаттаудан) өткен салыстырып тексерушінің өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесінің тізілімінде тіркелген болуы		
71.	Сертификатты кері қайтарып алу туралы шешім қабылданған күннен бастап бес жұмыс күні ішінде өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесін тізілімнен шығару және ұйымға хабарлама жіберу		

72.	Салыстырып тексеруші жұмыс істейтін ұйымның басшылығы хабарламаны алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде сертификатты мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа жібереді		
73.	Салыстырып тексерушіні қайта аттестаттау үшін құжаттар бұрын берілген сертификаттың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін кемінде бір ай бұрын мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа ұсынылады		
74.	Метрологиялық сараптама нәтижелері бойынша Мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталық нормативтік құқықтық актіні әзірлеушіге нормативтік құқықтық актінің метрологиялық сараптамасы бойынша қорытынды жібереді		
75.	Сертификат жоғалған жағдайда салыстырып тексеруші: 1) сертификаттың нөмірін, берілген күнін және қолданылу мерзімін көрсете отырып, сертификаттың жарамсыз деп танылғаны туралы мәліметтерді Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында таратылатын бұқаралық ақпарат құралдарында жариялайды; 2) сертификатты жарамсыз деп тану туралы және сертификаттың нөмірін, берілген күнін, қолданылу мерзімін көрсете отырып, сертификаттың жарамсыз		

	деп танылғаны туралы мәліметтердің жарияланғанын растайтын құжатты қоса бере отырып, сертификаттың жарамсыз деп танылғаны туралы және сертификаттың қолданылу мерзімі туралы Мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа өтініш береді		
76.	Мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа өтініш берілген күннен бастап 10 (он) жұмыс күні мерзімінде салыстырып тексеруші сертификатының телнұсқасын беру		
77.	Салыстырып тексерушінің мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа сертификаттың нөмірін, берілген күнін, қолданылу мерзімін көрсете отырып, сертификат бүлінген жағдайда сертификаттың бүлінген түпнұсқасын қоса бере отырып, сертификаттың телнұсқасын беру туралы өтінішті жолдауы		
78.	Сертификаттың телнұсқасының жоғарғы оң жақ бұрышында бұрын берілген сертификат түпнұсқасының нөмірін, берілген күнін және қолданылу мерзімін сақтай отырып, "Телнұсқа" деген сөз көрсетіледі		
79.	Егер өлшеу құралдары үшін бір жыл және одан да көп уақыт аралық белгіленген жағдайда		

	жылдық салыстырып тексеру таңбаларын пайдалану		
80.	Егер өлшеу құралдары үшін тексеру аралығы бір жылдан кем болса, тоқсандық салыстырып тексеру таңбаларын пайдалану		
81.	Өлшем құралдарын салыстырып тексерушінің жеке белгісін салыстырып тексеру зертханасының басшысы береді және ол қазақ немесе латын әліпбиінің әрпімен белгіленетін бір символдан тұрады		
82.	Өлшем құралдарын салыстырып тексеру құқығына жаңадан аккредиттелген салыстырып тексеру зертханалары аккредиттеу аттестатын алғаннан кейін мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа салыстырып тексеру таңбаларын дайындауға өтінім береді		
83.	Салыстырып тексеру зертханаларында салыстырып тексеру таңбаларын сақтау салыстырып тексеру таңбаларын беру және қабылдау журналдарын жүргізетін салыстырып тексеру зертханасының басшысы бекіткен уәкілетті адамға жүктеледі		
84.	Салыстырып тексеру таңбалары мен журналды салыстырып тексеру зертханасының басшысы немесе уәкілетті тұлға қол жеткізе алатын жанбайтын шкафта сақтау		

85.	Салыстырып тексеру зертханасы басшысының тоқсан сайынғы негізде салыстырып тексеру таңбаларының жай-күйін есепке алуды және тексеруді жүргізуі		
	Журналда өлшем құралдарын салыстырып тексеруші белгісінің болуы, пайдаланылмаған салыстырып тексеру таңбаларын тапсыру туралы		
86.	Салыстырып тексеру таңбалары бүлінген немесе қолдану мерзімі өткен жағдайда салыстырып тексеру таңбаларын жою және/немесе жою актісінің болуы		
	Салыстырып тексеру таңбаларының қолданудың мынадай тәсілдеріне сәйкестігі: 1) соққы (металл және жез таңбасы); 2) желімдеу (өздігінен жабысатын жапсырма); 3) пломбалау (пластикалық пломба)		
87.	Журналда өлшем құралдарын салыстырып тексеруші белгісінің болуы, пайдаланылмаған салыстырып тексеру таңбаларын тапсыру туралы		
	Салыстырып тексеру таңбалары бүлінген немесе қолдану мерзімі өткен жағдайда салыстырып тексеру таңбаларын жою және/немесе жою актісінің болуы		
	Салыстырып тексеру таңбаларының қолданудың мынадай тәсілдеріне сәйкестігі:		

	<p>1) соққы (металл және жез таңбасы);</p> <p>2) желімдеу (өздігінен жабысатын жапсырма);</p> <p>3) пломбалау (пластикалық пломба)</p>		
88.	<p>Журналда өлшем құралдарын салыстырып тексеруші белгісінің болуы, пайдаланылмаған салыстырып тексеру таңбаларын тапсыру туралы</p>		
	<p>Салыстырып тексеру таңбалары бүлінген немесе қолдану мерзімі өткен жағдайда салыстырып тексеру таңбаларын жою және/немесе жою актісінің болуы</p>		
	<p>Салыстырып тексеру таңбаларының қолданудың мынадай тәсілдеріне сәйкестігі:</p> <p>1) соққы (металл және жез таңбасы);</p> <p>2) желімдеу (өздігінен жабысатын жапсырма);</p> <p>3) пломбалау (пластикалық пломба)</p>		
89.	<p>Өлшеулерге, өлшем құралдарына, оның ішінде стандартты үлгілерге қойылатын талаптарды қамтитын жобаларға және қолданыстағы нормативтік құқықтық актілерге, техникалық регламенттерге, сондай-ақ мемлекетаралық және ұлттық стандарттар жобаларына (сәйкестік дәрежесі ұқсас халықаралық және өңірлік стандарттар негізінде әзірленетін стандарттарды қоспағанда) метрологиялық сараптама міндетті болып</p>		

	табылады және оны мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталық жүргізеді		
90.	<p>Өнім мен көрсетілетін қызметтерге, жұмыстарға (процестерге), бақылау (сынау, өлшеу, талдау) әдістеріне арналған стандарттардың метрологиялық сараптамасының болуы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) өлшеу дәлдігінің, өлшеу бақылауының анықтығының сипаттамаларына қойылатын талаптар; 2) өлшеулерді орындау әдістемелеріне, өлшем құралдарына, стандартты үлгілерге, аттестатталған қоспаларға қойылатын талаптар; 3) өлшеулерді, талдауды, сынақтарды және өлшемдік бақылауды орындау әдістемелері; 4) заттар мен материалдардың қасиеттері туралы деректер, оның ішінде стандартты анықтамалық деректер; 5) стандартты үлгілерді қолдану; 6) өлшеу құралдарын тексеру және калибрлеу әдістемелері. 		
91.	<p>Стандартты үлгінің типін бекіту туралы шешімді мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталық жүргізетін метрологиялық сараптаманың оң нәтижелері негізінде Техникалық реттеу және метрология саласындағы мемлекеттік реттеуді жүзеге асыратын уәкілетті орган қабылдайды және стандартты үлгінің типін</p>		

	бекіту туралы сертификатпен куәландырылады		
92.	<p>Стандартты үлгіні әзірлеу жөніндегі құжаттарға метрологиялық сараптама жүргізу үшін өтініш беруші мемлекеттік ғылыми метрологиялық орталыққа мынадай құжаттарды жібереді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) стандартты үлгінің атауы, мақсаты және қолданылу саласы көрсетілген өтініш; 2) стандартты үлгіні әзірлеуге арналған техникалық тапсырма; 3) Техникалық Тапсырманың тармақтары бойынша жұмыстардың нәтижелері туралы мәліметтерді қамтитын ғылыми-техникалық есеп ; 4) аттестатталған мәндерді анықтау үшін пайдаланылған өлшем құралдарын тексеруді және/немесе өлшеуді орындау әдістемесін аттестаттауды растайтын құжаттардың көшірмелері немесе деректемелері; 5) стандартты үлгінің типін сипаттау жобаларының екі данасы, стандартты үлгінің паспорты, стандартты үлгінің затбелгісі; 6) стандартты үлгінің бір данасы немесе оның фотосуреті. 		
<p>ЗҚАИ-ның ескертпесі! 93-жол жаңа редакцияда көзделген - ҚР Сауда және интеграция министрінің м.а. 03.04.2026 № 158-НҚ және ҚР Ұлттық экономика министрінің м.а. 03.04.2026 № 23 (12.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) бірлескен бұйрығымен.</p>			
	Мемлекеттік ғылыми метрологиялық		

93.	орталықтың ақпараттық жүйесінің жеке кабинеті арқылы өлшем құралдарына жүргізілген тексеру нәтижелері бойынша салыстырып тексеру зертханасының салыстырып тексерілетін өлшем құралдары туралы деректерді беруі		
94.	Тексеру әдістемесін әзірлеу: 1) Қазақстан Республикасында өлшем құралдарын өндіруге және айналысқа шығаруға дайындау кезінде өлшем құралдарын әзірлеуші кәсіпорындар (дайындаушылар); 2) өлшем құралдарын пайдаланушылар оларды пайдалану кезінде; 3) пайдаланушының немесе дайындаушының өтінімі бойынша жеке және заңды тұлғалар		
95.	Буып-түйілген және өлшеп-оралған өнім санының орамада және (немесе) тауар-ілеспе құжаттарда, өнімді сатып алу фактісін растайтын құжаттарда көрсетілген өнім санына сәйкестігі		
96.	Иеліктен шығарылатын өнім массасының, көлемінің, шығысының немесе санын сипаттайтын басқа да шамалардың орамада және (немесе) тауар-ілеспе құжаттарда, оның ішінде өнімді сатып алу фактісін растайтын құжаттарда көрсетілген өнім санына сәйкестігі		
	Өлшеп оралған өнімді сату және иеліктен шығарылатын өнімді сату кезінде сауда операцияларын жасау		

97.	кезінде қателігі осы өлшеу құралдарының рұқсат етілген қателігінен аспайтын жарамды өлшеу құралдарын пайдалану		
-----	--	--	--

Лауазымды тұлға (тұлғалар) _____

— (лауазымы) (қолы) (тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда)

_____ (лауазымы) (қолы) (тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда)

Тексерілетін субъектінің басшысы _____

— (лауазымы) (қолы) (тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда)